

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO DLA TERENÓW W GMINIE OLESNO W
OBREBACH: ŚWIERCZE, ŁOMNICA I BORKI MAŁE

mgr inż. Andrzej Hełdak
urbanista-

Jacek Wolanin
mgr inż. Jacek Wolanin

opracowanie:
mgr inż. Andrzej Hełdak
mgr inż. Jacek Wolanin

grudzień 2020 r.

Spis treści

I.	WSTĘP	str. 2
1.	Podstawa prawna opracowania	str. 2
2.	Cel opracowania	str. 2
3.	Powiązania projektu planu z innymi dokumentami	Str. 3
II.	ZAKRES OPRACOWANIA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY, METODY SPORZĄDZENIA PROGNOZY	str. 3
III.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	str. 4
1.	Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska	str. 4
1.1.	Lokalizacja terenu	str. 4
1.2.	Położenie fizyczno-geograficzne	str. 5
1.3.	Warunki klimatyczne	str. 5
1.4.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	str. 6
2.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem	str. 7
3.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń projektu planu	str. 8
4.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie <i>ustawy o ochronie przyrody</i>	str. 9
5.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	str. 9
6.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	str. 11
IV.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROJEKTU PLANU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	str. 11
V.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU	str. 12
VI.	ROZWIĄZANIA MAJĄC NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OBSZARU NATURA 2000	str. 13
VII.	STRESZCZENIE	str. 13

I. WSTĘP

1. Podstawa prawna opracowania

- o „prognozy oddziaływania na środowisko”

Niniejsza prognoza została wykonana w związku z wymogiem art. 46 pkt 1 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 283 ze zm.). Prognozę opracowano na podstawie analizy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w gminie Olesno w obrębach: Świercze, Łomnica i Borki Małe, założeń ochrony środowiska, informacji o istniejącym i projektowanym sposobie zagospodarowania terenu.

- o **projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego** – jako dokumentu, do którego opracowano niniejszą prognozę.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzony został na podstawie Ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 293 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. Nr 164, poz. 1587).

2. Cel opracowania

Prognoza oddziaływania na środowisko winna wykazać niekorzystne zmiany w środowisku, które mogą nastąpić w wyniku rozwoju terenów zurbanizowanych, przeanalizować zastosowane w planie regulacje w zakresie stosowania właściwych rozwiązań w szczególności dotyczących problematyki odprowadzania ścieków i zagospodarowania odpadów, emisji hałasu i zanieczyszczeń. Celem prognozy jest przeanalizowanie skali spodziewanych zagrożeń i uciążliwości dla środowiska, wpływu na krajobraz naturalny i kulturowy oraz poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały Nr XXV/195/20 Rady Miejskiej w Oleśnie z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w gminie Olesno w obrębach: Świercze, Łomnica i Borki Małe, celem sporządzanego planu stanowi ochrona gruntów rolnych oraz zachowanie ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju Gminy Olesno. W dalszej części uzasadnienia stwierdza się, iż: „(...) *ład przestrzenny i zrównoważony rozwój to podstawa działań związanych z zasadami*

kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego. Przepis art. 2 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy wskazuje, iż ład przestrzenny to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”. Dlatego też postanowiono przystąpić do opracowania miejscowego planu dla przedmiotowych działek w celu zachowaniu walorów krajobrazowych pól i lasów wprowadzając zakaz zabudowy i eksploatacji złóż.

Uzasadnieniem do podjęcia prac nad planem, jest prowadzenie racjonalnej polityki gospodarczo – społecznej Gminy Olesno. Plan ma na celu prowadzenie ochrony gruntów rolnych oraz wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy na przedmiotowych terenach. Władze Gminy przewidziały w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olesno, obszary przeznaczone pod prowadzenie działalności górniczej w obrębie udokumentowanych złóż kopalni, zabezpieczające dostawy kruszywa dla bieżących i przyszłych potrzeb. W związku z powyższym stwierdza się, iż racjonalna gospodarka zasobami złóż gminy, w tym w szczególności surowcami naturalnymi, wskazuje na potrzebę zachowania innych złóż na przyszłość i nie wprowadzanie kolejnych kopalni.”

3. Powiązania projektu planu z innymi dokumentami.

Prognozę sporządzono z uwzględnieniem informacji zawartych w:

- obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olesno wprowadzonym uchwałą Nr XV/132/15 Rady Miejskiej w Oleśnie z dnia 28 grudnia 2015 r. zmienionego uchwałą Nr XVIII/142/19 Rady Miejskiej w Oleśnie z dnia 26 listopada 2019 roku;
- Prognozie oddziaływania na środowisko do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów eksploatacji powierzchniowej w gminie Olesno w obrębach: Stare Olesno, Wojciechów Świercze, Łomnica. 2019;
- Opracowaniu ekofizjograficznym gminy Olesno. 2013;

Przyjęta w projekcie planu funkcja odpowiada przeznaczeniu terenu zapisanemu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olesno.

II. ZAKRES OPRACOWANIA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY, METODY SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko, sporządzoną do omawianego projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu. Ustosunkowano się do

ustaleń projektu planu, przyjętych w nim założeń ochrony środowiska oraz wskazano potencjalne zagrożenia dla środowiska.

Opracowanie prognozy poprzedziła wizja lokalna w terenie pozwalająca rozpoznać i ocenić cechy terenu, stopień jego degradacji, formę użytkowania terenów, stan środowiska oraz podatność na degradację. Aktualny stan środowiska oraz jego zasoby, ocenione zostały na podstawie opracowania ekofizjograficznego. Ocenę ewentualnych zagrożeń dla środowiska, jakie mogą wystąpić przy zagospodarowaniu terenu określonym w projekcie planu, oparto na podstawie danych z podobnych zamierzeń realizowanych w zbliżonych warunkach.

W trakcie sporządzania prognozy korzystano z następującej literatury:

- Cichocki Z. 2004. Problematyka ochrony przyrody w planowaniu miejscowym oraz wybrane zagadnienia dotyczące opracowań ekofizjograficznych i prognoz oddziaływania na środowisko. Oficyna Wydawnicza ZOIU, Wrocław.
- Korzeniak G. 1998. Prognozowanie skutków przyrodniczych planów zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej (Oddział w Krakowie), Kraków.
- Sas – Bojarska Aleksandra. 2007. Przewidywanie zmian krajobrazowych w gospodarowaniu przestrzenią z wykorzystaniem ocen oddziaływania na środowisko na przykładzie transportu drogowego. Przedsiębiorstwo Prywatne WIB, Gdańsk.
- Kistowski M. Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Polski a strategię rozwoju województw. Uniwersytet Gdański, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk – Poznań. 45, 392, 2003. [w języku polskim].
- Kozłowski S. Przyszłość ekorozwoju. Wydawnictwo KUL. 197, 586, 2005.
- Borys T. (red.) Borys T. W stronę zrównoważonego rozwoju polskich gmin i powiatów. Zarządzanie Zrównoważonym rozwojem. Agenda 21 w Polsce – 10 lat po Rio. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko. Białystok. 40, 279, 2003.
- Marczewski, M. Maniakowski. Ptasię Ostoje, Carta Blanca Sp. z o.o. Grupa Wydawnicza PWN, 2010.

III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska

1.1. Lokalizacja terenu

Obszary opracowania położone są: po północno – zachodniej stronie przysiółka Kolonia Świercze (obręb Świercze), po jego północno – wschodniej stronie (na gruntach wsi Borki Małe) oraz po północnej stronie miejscowości Łomnica.

1.2. Położenie fizyczno - geograficzne

Według podziału fizycznogeograficznym Jerzego Kondrackiego, omawiany teren leży na w obrębie Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej. Wyżyna ta zajmuje powierzchnię około 3740 km² i składa się z sześciu mezoregionów: Wyżyny Wieluńskiej, Obniżenia Liswarty-Proсны, Progu Woźnickiego, Obniżenia Górnej Warty, Progu Serbskiego oraz Obniżenia Krzepickiego. Od północy Wyżyna Woźnicko - Wieluńska graniczy z Niziną Południowowielkopolską, od wschodu z Wyżynami Małopolską i Krakowsko-Częstochowską, od południa z Wyżyną Śląską, natomiast od zachodu z Niziną Śląską.

Dominuje polodowcowa rzeźba terenu w postaci równinno-falistego krajobrazu, ukształtowana głównie w okresie zlodowacenia środkowopolskiego oraz przez późniejszą działalność rzek. Najwyższe wzniesienie na terenie gminy położone jest na południe od Olesna i wynosi 280 m. n.p.m. Najniższy punkt położony jest w rejonie przysiółka Stara Chudoba na wysokości 198 m. Na obszarze gminy występują formy pagórkowate w postaci wzgórz morenowych, pagórów kemowych, wydmy oraz obniżeń związanych z erozją lodowca.

System Ochrony Przeciwosuwiskowej (SOPO) nie wskazuje obszaru gminy jako zagrożony występowaniem osuwisk mas ziemnych. Na obszarze gminy występują kopaliny w głównie postaci piasków i żwirów oraz iłów. Obszar objęty projektem planu położony w Borkach Małych, porywa się z granicą udokumentowanego złoża kopalin „Borki Małe”.

1.3. Warunki klimatyczne

Według podziału na dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski R. Gumińskiego cały obszar gminy Olesno należy do dzielnicy częstochowsko-kieleckiej, którą charakteryzują poniższe parametry:

- czas trwania okresu wegetacyjnego 210 – 220 dni,
- średnia roczna temperatura powietrza 7,6 - 8⁰ C,
- średnia temperatura stycznia -1,5⁰ – 2,2 C,
- średnia temperatura lipca 17,6 – 17,9⁰ C,
- liczba dni z przymrozkami 101 dni.

Jak wynika z danych, układ temperatur jest korzystny dla wegetacji roślin. Przebieg roczny wilgotności jest słabo zróżnicowany. Maksymalne wartości występują jesienią i zimą, minimum wiosną. Z wilgotnością powietrza wiąże się zjawisko mgieł. Zjawisko to występuje przeważnie w okresach późno jesiennych, w obszarach narażonych na intensywną kondensację pary wodnej.

Średnia suma opadów wynosi przeważnie 620-660 mm, ze znaczną kulminacją w okresie letnim (260 mm), w miarę równomiernym rozkładem w pozostałych miesiącach, w okresie zimowym odnotowane są minima /ok.140 mm/. W okresie wegetacyjnym przypada 65% opadów sumy rocznej. Dni z opadem średnio w roku występują przez ok. 160. Ich wielkość jest większa na ogół nad terenami leśnymi.

Pokrywa śnieżna występuje znów przez ok. 60 dni w ciągu roku, od grudnia do marca, sporadycznie w listopadzie i kwietniu.

Duże zachmurzenie występuje w okresie późnej jesieni i zimy, dochodząc do 77% pokrycia nieba w miesiącu. Znów najmniej chmurny miesiąc to sierpień, wrzesień oraz czerwiec. A dni pogodnych o średnim dobowym zachmurzeniu poniżej 20% jest średnio w roku 55, najwięcej we wrześniu, październiku i marcu. W cyklu od listopada do stycznia ponad połowę dni w miesiącu stanowią dni pochmurne o średnim zachmurzeniu ponad 80%, średnio w roku 115.

W okresie letnim dominują wiatry z kierunków zachodnich, w okresie zimowym przeważają wiatry z kierunków północno-zachodnich. Natomiast liczba cisz atmosferycznych stanowi ok. 8,5% czasu w skali roku. Warunki anemometryczne są przeważnie korygowane są przez obszary leśne, w istotny sposób zwiększające turbulencję w przyziemnej warstwie powietrza, co ma wpływ na zmniejszenie prędkości wiatrów dolnych, ukierunkowanie strug powietrza i spadek ich prędkości.

1.5. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Obszary objęte opracowaniem nie leżą w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, nie występują w ich granicach pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Obszary położone na gruntach obrębów Świercze oraz Borki Małe, położone są w zasięgu *korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim GKPdC 14 Stawy Milickie – Bory Stobrowskie* oraz sąsiadują bezpośrednio z kompleksami leśnymi objętymi, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego 2019 r. poz. 1798 z dnia 14 maja 2019 r.) granicą projektowanego poszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko - Turawskie”. Stanowią one naturalną strefę ekotonową dla ww. kompleksów leśnych (strefa przejściowa pomiędzy ekosystemem leśnym i polnym). Ich położenie wskazuje na pełnienie pewnej istotnej roli w środowisku, w szczególności w obliczu planowanego poszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar zlokalizowany na w obrębie Łomnica wchodzi w skład otwartej przestrzeni rolniczej, nie stanowiącej elementu ważnego dla środowiska, niemniej z uwagi na odległość od terenów zurbanizowanych, współtworzący określony typ krajobrazu rolniczego.

Wszystkie tereny objęte planem są obszarami użytkowanymi rolniczo, co warunkuje występowanie w ich obrębie przekształconej szaty roślinnej ograniczającej się do naturalnych mieszanek ziół i traw, uzupełnianych lokalnymi zakrzewieniami. Świat zwierzęcy na obszarach opracowania jest ograniczony do gatunków śródpolnych – głównie gryzoni oraz drobnych ptaków. W rejonie pól otwartych występuje: potrzos, pliszka żółta, kuropatwa, przepiórka, pokląskwa, skowronek polny. Ponadto pola wykorzystywane są jako teren łowiecki przez pustułkę i myszołowa.

2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem

Degradacja środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska na przedmiotowych obszarach, dotyczy jedynie obszaru położonego w obrębie Łomnica, sąsiadującego z drogą krajową nr 11. Z uwagi na planową funkcję rolniczą dla przedmiotowych terenów, nie ma to znaczenia z punktu widzenia rozwiązań projektowych.

Z uwagi na brak istotnych źródeł zanieczyszczeń powietrza na obszarze gminy (brak uciążliwego przemysłu) oraz stopień skanalizowania obszaru gminy, nie występuje duża presja czynników antropogenicznych na środowisko. Gmina Olesno położona jest z dala od głównych, regionalnych centrów przemysłowych, przy dużym udziale terenów leśnych, pozbawiona jest zróżnicowanego przemysłu wprowadzającego zanieczyszczenia do atmosfery.

Najbardziej narażony na zagrożenia związane ze skażeniem gruntu, gleby oraz wód podziemnych, jest obszar opracowania położony w Świerczu w pobliżu składowiska odpadów. Tzw. odcieki powstające w wyniku procesów gnilnych oraz przemywania warstw odpadów wodami opadowymi, zawierają znaczny ładunek zanieczyszczeń w postaci substancji mineralnych. Gleba kumuluje substancje chemiczne oraz pyły. Pochodną skażenia gleb jest skażenie roślin, które poprzez system korzeniowy pobierają toksyczne związki. Występuje emisja odorów związana z zachodzącymi procesami gnilnymi substancji białkowych oraz procesami wytwarzania biogazu.

Na etapie oceny stanu jakości gruntu, stwierdzono brak danych w zakresie obszarów potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi (o których mowa w art. d ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.).

Do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń zaliczyć należy głównie lokalne źródła grzewcze i paleniska indywidualne oraz w mniejszym stopniu zanieczyszczenia komunikacyjne. Szczególnie uciążliwe dla środowiska pozostają paleniska indywidualne, w których spala się paliwa często o złej jakości, co powoduje emisję o szkodliwej strukturze zanieczyszczeń. Szczególnie uciążliwe dla środowiska pozostają paleniska indywidualne, które posiadają niskie emitory, a spala się w nich często paliwa o złej jakości, co powoduje emisję o szkodliwej strukturze zanieczyszczeń. W procesie spalania paliw stałych powstają następujące rodzaje zanieczyszczeń, które dostają się do powietrza:

- pył powstający z popiołu zawartego w węglu,
- dwutlenek i trójtlenek siarki – powstający w wyniku spalania siarki zawartej w paliwie,
- tlenki azotu – tworzące się z azotu zawartego w paliwie jak i w powietrzu doprowadzonym do spalania,
- tlenek węgla – tworzący się w przypadku niepełnego spalania paliwa.

Z oceny bieżącej za rok 2019 wykonanej przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Opolu dla strefy opolskiej wynika, iż strefa, w odniesieniu do

ochrony zdrowia, zakwalifikowana została do klasy C w zakresie stężenia pyłu PM10, PM2,5 jak również stężenia: benzo(a)pirenu B(a)P (klasa C oznacza, iż poziom stężenia przekracza wartość dopuszczalną / docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji).

Badania jakości gleb prowadzone przez WIOŚ obejmują występowanie skażenia metalami ciężkimi. Gleby na terenie gminy Olesno charakteryzują się wysoką zawartością kadmu. Udział ogółu użytków rolnych powiatu wyniósł ponad 25%, co stanowi jedną z wyższych wartości województwa opolskiego). Poziom zanieczyszczenia gleby pozostałymi metalami wyniósł kolejno: dla miedzi - 1,5%, dla niklu – 13,9%, dla ołowiu 8,8% i dla cynku 11,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Średnia zawartość metali ciężkich kształtowała się na pozycji średniej w województwie opolskim, natomiast wartości zanieczyszczenia kadmem i ołowiem zbliżone były do wartości najwyższych.

3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń projektu planu

W omawianym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego, przewidywane jest zachowanie obecnego sposobu zagospodarowania obszarów w formie terenów rolniczych, przy czym dla obszaru położonego w obrębie Borki Małe, ustala się możliwość zalesienia gruntu. Przez obszar położony w obrębie Świercze, przebiega trasa projektowanej drogi ekspresowej S-11. Ustalenia przedmiotowego planu nie mają wpływu na przebieg drogi ekspresowej realizowanych na mocy przepisów odrębnych. Należy stwierdzić, iż w przypadku braku zmian sposobu zagospodarowania terenów, nie nastąpią zmiany w środowisku w obliczu braku realizacji założeń planu. Zmiany mogą natomiast zaistnieć w przypadku podjęcia działalności górniczej na obszarach udokumentowanych złóż kruszywa w granicach terenów objętych planem (jeden obszar został już udokumentowany w Borkach Małych). W terenach związanych z wydobywaniem kruszywa naturalnego, zostaną zdegradowane naturalne walory przyrodnicze terenu:

- warstwa glebowa,
- naturalna rzeźba terenu (wzrost poeksploatacyjny),
- elementy naturalnej szaty roślinnej (lokalne zadarnienia, zakrzewienia), znacznie obecnie zubożonej w wyniku użytkowania rolniczego terenu,
- naturalne warunki gruntowo-wodne.

W przypadku obszarów położonych w Borkach Małych oraz Świerczu, niepożądanym skutkiem byłyby zaburzenie naturalnych warunków gruntowo – wodnych, co mogłoby negatywnie wpłynąć na stan sąsiednich kompleksów leśnych położonych w granicach projektowanego poszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko - Turawskie”.

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie *ustawy o ochronie przyrody*

Teren położony w obrębie Łomnica nie zalicza się do obszarów cennych przyrodniczo. Jest to fragment pól uprawnych o przeciętnych walorach rolniczych. Natomiast obszary położone w obrębach Świercze oraz Borki Małe, sąsiadują bezpośrednio z kompleksami leśnymi planowanymi do włączenia w granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko - Turawskie”. Przedmiotowe obszary pełnią istotną rolę w środowisku tworząc naturalny bufor ochronny dla ww. kompleksów leśnych. Na obszarach badań oraz w sąsiedztwie nie występują obszary i obiekty objęte ochroną prawną, w tym obszary Natura 2000. Potencjalnie mogą występować gatunki ptaków chronionych stwierdzone jako występujące na obszarze gminy Olesno, na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183), takie jak: kos *turdus merula*, zięba *fringilla coelebs*, makolągwa *carduelis cannabina*, dzwonec *cerdualis chloris*, szczygieł *carduelis carduelis*, trznadel *emberiza citrinella*, kwiczoł *turdus pilaris*, sroka *pica pica* - w okresie od 15 marca do 30 czerwca, potrzos *emberiza schoeniclus*, pliszka żółta *motacilla flava*, przepiórka *coturnix coturnix*, pokląskwa *saxicola rubetra*, sierpówka *streptopelia decaocto*, pliszka siwa *motacilla alba*, mazurek *passer montanus*, wróbel *passer domesticus*. Ponadto żerują: pustułka *falco tinnunculus* i myszołów *buteo buteo*.

Z uwagi na obecny, oraz planowany sposób zagospodarowania przedmiotowych terenów, należy stwierdzić, iż nie występują na przedmiotowych obszarach istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Na obszarze gminy zidentyfikować można główne problemy ochrony środowiska, związane z: zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych wynikającym z niedostatecznego skanalizowania obszaru i nadmiernego zużycia środków chemicznych w rolnictwie, emisją zanieczyszczeń atmosferycznych ze źródeł punktowych, niekontrolowany rozwój zabudowy negatywnie oddziałujący na krajobraz, degradacja klimatu akustycznego w otoczeniu dróg. Realizacja ustaleń planu nie zintensyfikuje ww. problemów.

5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

- Dokumenty na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym.

Temat ochrony środowiska stanowi istotną część polityki Unii Europejskiej, obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społeczno - gospodarczego oraz dotyczy działań o efektach długofalowych. Jednym z podstawowych dokumentów w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską do 2020 roku VII Program Działań Środowiskowych Wspólnoty w zakresie środowiska (dokument

roboczy Komisji Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. zatytułowany "Dobrze żyć w granicach naszej planety". Obszary priorytetowego działania obejmują zagadnienia dotyczące zmian klimatycznych, przyrody i bioróżnorodności, środowiska, zdrowia i jakości życia, zasobów naturalnych i odpadów. Cele programu zawierają główne zasady polityki w zakresie ochrony środowiska. Szczególną wagę przykładają się także do tematyki zmian klimatycznych, co wiąże się z wypełnianiem zobowiązań Unii Europejskiej związanych z ratyfikacją Protokołu z Kioto, czy Traktatu Akcesyjnego.

- Dokumenty na szczeblu krajowym.

Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa sformułowanym w dokumencie *Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą na do roku 2016*, było zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju oraz tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, poprzez wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii, dalsza poprawa jakości środowiska oraz bezpieczeństwa ekologicznego, ochrona klimatu.

- Dokumenty na szczeblu wojewódzkim.

Celem Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców, poprawa konkurencyjności regionu z uwzględnieniem zachowania zasad zrównoważonego rozwoju. Dąży się do identyfikacji i likwidacji skutków zagrożeń dla zdrowia, życia, mienia i środowiska, inwentaryzacji dziedzictwa cywilizacyjnego regionu, budowy infrastruktury zapewniającej jego bezpieczeństwo.

Analizowany projekt planu wpisuje się w ww. problematykę w zakresie wzmacniania systemu zarządzania i ochrony środowiska (ochrona przed nadmiernym uruchamianiem kolejnych terenów eksploatacji kruszyw, wpływających destrukcyjnie na środowisko w zakresie zmian stosunków wodnych, emisji hałasu i zapylenia oraz na stan infrastruktury drogowej i terenów zabudowanych), ochrony zasobów naturalnych w postaci złóż kopalin, poprzez zakaz zabudowy kubaturowej (zapewnienie możliwości eksploatacji w późniejszym okresie, po zamknięciu uruchamianych kopalń w innych lokalizacjach), ochrona walorów przyrodniczych (zachowanie funkcji terenów położonych w obrębach Świercze i Borki Małe jako stref ekotonowych dla sąsiednich kompleksów leśnych planowanych do włączenia w granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko - Turawskie” oraz położonych w zasięgu *korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim GKPdC 14 Stawy Milickie – Bory Stobrowskie*. Z uwagi na planowany rodzaj przeznaczenia terenów, pozostałe aspekty nie dotyczą rozwiązań analizowanego projektu planu.

6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110) oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Realizacja zainwestowania nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji ma charakter lokalny, a ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało niewielki zasięg.

IV. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PLANU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

1. Obszary naturalne lub o znikomym stopniu przekształceń

1.1. Tereny rolnicze

1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, POWIETRZE, KLIMAT, LUDZIE – brak oddziaływania.

2) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA – element otwartych przestrzeni o ograniczonym stopniu przekształceń, obszar biologicznie czynny, wpływający dodatnio na podniesienie naturalnej retencji, odporności środowiska na degradację i zdolności do regeneracji obszarów gminy (*oddziaływanie pozytywne, pośrednie, długoterminowe, stałe*). Miejsce występowania naturalnej roślinności w postaci skupisk zakrzaczeń śródpolnych, towarzyszących drogom polnym i rowom. Po ewentualnym zalesieniu obszaru położonego w obrębie Borki Małe, miejsce występowania roślinności leśnej, z czasem tworzącej naturalne warunki przyrodnicze oraz miejsce siedliskowe fauny i flory charakterystycznej dla obszarów leśnych.

3) POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – zagrożenie skażenia chemicznymi środkami ochrony roślin oraz nawozami sztucznymi (*potencjalne oddziaływanie negatywne, pośrednie*).

4) KRAJOBRAZ – naturalny, element otwartego krajobrazu kulturowego, w przypadku ewentualnego zalesienia obszaru położonego w obrębie Borki Małe – krajobrazu naturalnego (*oddziaływanie pozytywne*).

2. Komunikacja drogowa – planowana droga ekspresowa S-11

- 1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE – brak oddziaływania.
- 2) POWIERZCHNIA ZIEMI – degradacja powierzchni ziemi w miejscu lokalizacji drogi ekspresowej (*oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, stałe*).
- 3) POWIETRZE – emisja hałasu generowana przez ruch pojazdów, emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (*oddziaływanie negatywne, bezpośrednie, długoterminowe*).
- 4) KLIMAT – emisja zanieczyszczeń pośrednio wpływa negatywnie na klimat, jednakże jej znikoma skala nie stanowi źródła zagrożeń.
- 5) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY, ZWIERZĘTA – emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powodująca skażenie środowiska, w rezultacie degenerację siedlisk fauny i flory. Antropogeniczny element tworzący istotną barierę dla migracji zwierząt. (*oddziaływanie negatywne bezpośrednie – w miejscu lokalizacji drogi oraz pośrednie – na tereny sąsiednie*).
- 7) WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – zagrożenie skażenia substancjami ropopochodnymi, zmiana stosunków gruntowo - wodnych (*stałe zagrożenie oddziaływania negatywnego pośredniego*).
- 8) KRAJOBRAZ – antropogeniczny element krajobrazu (*oddziaływanie negatywne*).
- 9) LUDZIE – emisja hałasu (*oddziaływanie negatywne bezpośrednie, długoterminowe*). Przy zachowaniu określonych odległości od dróg na etapie lokalizacji nowej zabudowy, emisja nie będzie miała znaczenia dla zdrowia i komfortu życia mieszkańców.

V. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PLANU

Proponuje się monitorowanie skali presji na środowisko na podstawie wyników państwowego monitoringu WIOŚ w zakresie stanu jakości poszczególnych elementów środowiska oraz występujących tendencji i dynamiki zmian. Analizę danych o środowisku zebranych przez WIOŚ przedstawiane są corocznie.

VI. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OBSZARU NATURA 2000

Prognozę oddziaływania na środowisko do omawianego projektu planu sporządzono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanych kierunkach zainwestowania i zagospodarowania terenów. Ocena ewentualnej degradacji środowiska i zagrożeń zanieczyszczeniem, oparta została na danych dotyczących inwestycji o podobnym charakterze, lokalizowanych na obszarach o zbliżonych uwarunkowaniach przyrodniczych.

Projektowane zachowanie obecnego sposobu rolniczego użytkowania terenów (z możliwością zalesienia jednego z obszarów), nie wymaga wprowadzenia środków kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Przebieg projektowanej drogi ekspresowej S-11 ustalony został na podstawie przepisów odrębnych, w związku z czym nie istnieje możliwość wariantowania rozwiązań przedstawionych w projekcie planu.

VII. STRESZCZENIE

Obszary opracowania położone są: po północno – zachodniej stronie przysiółka Kolonia Świercze (obręb Świercze), po jego północno – wschodniej stronie (na gruntach wsi Borki Małe) oraz po północnej stronie miejscowości Łomnica.

Zgodnie z uzasadnieniem do uchwały Nr XXV/195/20 Rady Miejskiej w Oleśnie z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w gminie Oleśno w obrębach: Świercze, Łomnica i Borki Małe, celem sporządzanego planu stanowi ochrona gruntów rolnych oraz zachowanie ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju Gminy Oleśno. W dalszej części uzasadnienia stwierdza się, iż: *„(...) ład przestrzenny i zrównoważony rozwój to podstawa działań związanych z zasadami kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego. Przepis art. 2 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy wskazuje, iż ład przestrzenny to „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”. Dlatego też postanowiono przystąpić do opracowania miejscowego planu dla przedmiotowych działek w celu zachowaniu walorów krajobrazowych pól i lasów wprowadzając zakaz zabudowy i eksploatacji złóż.*

Uzasadnieniem do podjęcia prac nad planem, jest prowadzenie racjonalnej polityki gospodarczo – społecznej Gminy Olesno. Plan ma na celu prowadzenie ochrony gruntów rolnych oraz wprowadzenie zakazu lokalizacji zabudowy na przedmiotowych terenach. Władze Gminy przewidziały w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olesno, obszary przeznaczone pod prowadzenie działalności górniczej w obrębie udokumentowanych złóż kopalin, zabezpieczające dostawy kruszywa dla bieżących i przyszłych potrzeb. W związku z powyższym stwierdza się, iż racjonalna gospodarka zasobami złóż gminy, w tym w szczególności surowcami naturalnymi, wskazuje na potrzebę zachowania innych złóż na przyszłość i nie wprowadzanie kolejnych kopalni.”

Obszary objęte opracowaniem nie leżą w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, nie występują w ich granicach pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Obszary położone w obrębach Świercze oraz Borki Małe, położone są w zasięgu korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim GKPdC 14 Stawy Milickie – Bory Stobrowskie oraz sąsiadują bezpośrednio z kompleksami leśnymi wchodzącymi w skład projektowanego poszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko - Turawskie”. Stanowią one naturalną strefę ekotonową dla ww. kompleksów leśnych. Ich położenie wskazuje na pełnienie pewnej istotnej roli w środowisku, w szczególności w obliczu planowanego poszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar zlokalizowany na w obrębie Łomnica wchodzi w skład otwartej przestrzeni rolniczej, nie stanowiącej elementu ważnego dla środowiska, niemniej z uwagi na odległość od terenów zurbanizowanych, współtworzący określony typ krajobrazu rolniczego.

W omawianym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego, przewidywane jest zachowanie obecnego sposobu zagospodarowania obszarów w formie terenów rolniczych, przy czym dla obszaru położonego w obrębie Borki Małe, ustala się możliwość zalesienia gruntu. Przez obszar położony w obrębie Świercze, przebiega trasa projektowanej drogi ekspresowej S-11. Ustalenia przedmiotowego planu nie mają wpływu na przebieg drogi ekspresowej realizowanych na mocy przepisów odrębnych. Projektowane zachowanie obecnego sposobu rolniczego użytkowania terenów (z możliwością zalesienia jednego z obszarów), nie wymaga wprowadzenia środków kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko, ani rozwiązań wariantowych.

Oświadczenie

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 283 ze zm.), jako kierujący zespołem autorskim prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w gminie Olesno w obrębach: Świercze, Łomnica i Borki Małe, oświadczam, iż posiadam studia wyższe magisterskie, ponad 10-cio letnie doświadczenie w opracowywaniu prognoz oddziaływań na środowisko oraz byłem autorem lub współautorem min. kilkudziesięciu ww. opracowań. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Jacek Wolanin

mgr inż. Jacek Wolanin